

Barbora Barteková

**Konkurence zájmen *some* a *any* v podmínkových větách
Pronouns *some* and *any* in conditional clauses**

Bakalářská práce

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky

Posudek vedoucí práce

Práce Barbory Bartekové zkoumá podmínky výskytu kvantifikátoru *some* a pronominálních kompozit obsahujících *some* v podmínkových větách, tedy v „neassertivním“ kontextu, kde je výskyt „assertivních“ výrazů včetně *some* příznakový. Práce měla původně porovnat 50 podmínkových vět se *some* a 50 vět s bezpříznakovým *any*. Ukázalo se ale, že takto získané podmínkové věty (50 prvních dokladů podmínkových vět obou typů excerpovaných z Britského národního korpusu) lze porovnávat jen stěží; padesát dokladů vět se *some* neposkytovalo také dostatečnou představu o podmínkách, v nichž se dává *some* přednost před *any*. Autorka se proto rozhodla rozšířit excerpce na 100 podmínkových vět obsahujících *some*. K jednotlivým typům těchto konstrukcí pak dohledávala v BNC analogické podmínkové věty obsahující *any*, což jí umožnilo lépe specifikovat podmínky volby kvantifikátoru. Zároveň rozšířila i počet dokladů podmínkových vět se *some* tam, kde původní vzorek nebyl pro popis dané funkce dostatečný. Materiál, který je v práci komentován, tak zahrnuje 148 vět se *some* a 62 vět s *any*.

Základní soubor 100 podmínkových vět obsahujících *some* charakterizuje autorka nejprve s pomocí několika formálních kritérií: volby subordinátoru (převažuje *if*, jediný další subordinátor je *unless*), typu podmínky (všechny příklady představují přímou podmínku, mezi nimi jsou nejvíce zastoupeny věty vyjadřující podmínku možnou), časového odkazu ve větě řídicí a větě podmínkové, funkce *some* (determinátor, kvantifikátor, proforma), větněčlenské platnosti výrazu obsahujícího *some*. Výsledky této části jsou kvantifikovány a prezentovány v tabulkách.

Další část práce se věnuje sémantické analýze zkoumaných podmínkových vět. V této části se autorka opírá o porovnání s analogickými větami obsahujícími *any* (kontrastuje např. konstrukce *if... for some / any reason, if someone / anyone can ...*, ověřuje dominantní výskyt *some* ve větách s *if you are someone*). Potvrdilo se, že v podmínkových větách uvozených *unless* je *some* bezpříznakovou formou, *any* vyžaduje zvláštní podmínky. Ve větách uvozených *if* se uplatňuje jako nejvýznamnější faktor vedoucí k volbě *some* kladný předpoklad mluvčího. Autorka vymezila několik typů podmínkových vět, v nichž tato obecná charakteristika má určitá specifika (přání, naděje, sliby, projevy zdvořilosti, instrukce, varování, definice, tvrzení a prohlášení). Prokázala, že *some* je v některých těchto typech podmínkových vět vázáno také na specifickou syntaktickou strukturu a je příznačné pro určitý typ textu – *if you are someone* v jazyce letáků a instrukcí, věty uvozené *what if* v běžně mluveném jazyce.

Závěr

Předložená bakalářská práce přináší zajímavá zjištění, která upřesňují podmínky výskytu *some* v neassertivním kontextu podmínkových vět. Autorka si během jejího zpracování osvojila metody práce s Britským národním korpusem (vyhledávání pomocí dvou rozdílných korpusových manažerů). Je třeba ocenit, že nezůstala u kvantitativních výsledků, k nimž někdy tento přístup svádí, ale podala detailní sémantickou analýzu excerpovaných dokladů a neváhala materiál rozšířit tam, kde pokládala výchozí excerpce za nedostatečnou. Práce splňuje požadavky na bakalářské práce kladené. Doporučuji ji proto k obhajobě a předběžně hodnotím známkou výbornou.

V Praze, 4. září 2009

PhDr. Markéta Malá, Ph.D.